

שו"ת

מים חיים

חלק שני
אורח חיים

♦
מפתחות על מים חיים חמשה חלקים

בס"ד

זה ספר

מים חיים

חלק א

שו"ת על שו"ע אורח חיים

של האדם הגדול בענקים, מחכמי ישראל המחוקקים,
מימיו זכים ומזוקקים, סבא דמשפטים צדיקים,
הגאון הגדול המפורסם כחד מקמאי
כקש"ת מרן הרב הוד יוסף משאש זצוק"ל
רבה של מקנס (מרוקו), תלמסאן (אלג'ר) וחיפה.

יוצא לאור בהשתדלות הצב"י, נין המחבר,
אריאל שלום אלקובי י"ץ.
ירושלים תשע"ח

שאלות ותשובות

מים חיים

חלק א

סימן א

בדין קימת חצות

למארסיליא

ידידי הרב החסיד. אינו מאבד טפה כבור סיד כמוהר"ר יעקב סופר ישצ"ו. שלום שלום, לאדון ולכל הסובבים הודו, ה' עליהם יחיו. אמן.

בשבת החלפה קבלתי מגלה עפה, ספירים מעלפה, בכתב ושפה, מנופה בי"ג נפה, משיבת נפש כמים קרים על נפש עיפה, ומרישא לסיפא, שאלות בהלכתא ואגדתא היא טפופה, ועל כולם לתשובת דל כמוני היא צופה, כלתה וגם נכספה, ואף כי ערכי עלי כקש וחילפא, ומה גם כי אני בתוך הגולה בצערא דגופא, ואיך אשיב תשובה יפה. אך למען אהבתיה דמר לקבל אלפא, למצותיך יאבתי ופי פערתי ואשאפה. וארהיב עז בנפשי בזרוע חשופה, להניף את עטי תנופה, להשיבו תשובה פשוטה ולא כפופה, בעזרת עשה שחר עיפה, ועיפה לשמש צדקה בכנפיה מרפא ותרופה.

פתח דברייך יאיר בשאלתך, אם קימת חצות, היא חובה, או רק מדת חסידות, ועל זה גלי מר דרעיה ונפל נהורא, בשטף האגדות שהביא מהש"ס והמדרש ותנא דבי אליהו, אשר כולם סתרי אהדדי, לא ראי זה כראי זה, הצד השהו שבהם, שכולם מקשה אחת ובעי מר מגאי להטיל שלום בין כולם.

תשובה דע ידידי, אם אבוא ליחד הדבור על כל חדא וחדא מהנך האגדות שהבאת, צריך ספר שלם, ואך אערוך קמיה דמר, מאמר אחד אשר נפקד ממכתבו, והוא כולל הלכתא ואגדתא. וארחיב בו הדבור וממנו ילמוד כת"ר לעשות שלום בין כולם. וגם תצא כננה תשובה על שאלתיה דמר, בדין קימת חצות, והוא: גרסינן בערובין דף ס"ה ע"א, וז"ל: אמר רב יהודה לא איברי

ליליא אלא לשינתא, אמר רשב"ל, לא איברי סיהרא אלא לגירסא. אמרי ליה לר' זירא, מחדדן שמעתך, אמר ליהו דיממי נינהו, אמרה ליה ברתיא דרב חסדא לרב חסדא. לא בעי מר מינן פורתא, אמר לה השתא אתו יומי דאריכי וקטיני, ונינום טובא. אמר רב נחמן בר יצחק, אנן פועלי דיממי אנן, רב אחא בר יעקב יזף ופרע, ע"כ.

והפשט הנראה לקוצר דעתי ברור בדבריהם הוא, דרב יהודה ס"ל, שהטעם שברא הקב"ה את הלילה ולא כל הזמן כולו אורה, הוא לשינתא, שהיא חיי כל בעל חי. ובפרט מין האנושי מבחר הברואים, השינה היא חיותו יותר מאוכלין ומשקין, כמ"ש בגדרים ט"ו ע"א שהנשבע שלא יישן שלשה ימים, מלקין אותו לאלתר וישן. הואיל ונדר בדבר שאין יכול לעמוד בו. כמ"ש רש"י שם, ע"ש. אבל לענין אכילה, יוכל לעמוד שלשה ימים ויותר. זולת אם נדר שלא לאכול שבעת ימים, אזי מלקין אותו לאלתר ואוכל. כמ"ש הרמב"ם ז"ל בהלכות שבועות פ"ה הלכה כ' ע"ש. ובפרט בעלי העבודה העיונית בתורה ובשאר חכמות, צריכים הם לשינה יותר מן הכל. כמ"ש בס' אורח לחיים דף 130, ע"ב, ע"ש. ואף שלא גלה שם הטעם, הדבר מובן מאליו, יען הם צריכים להשקיט הרעיון הרבה לזככו ולטהרו, שאז בשונו לעבודתו העיונית, ידלה פנינים מבורות עמוקים. לא כן אם יאנוס עצמו מן השינה, ויעמיק בעיון, לא לבד שלא יעשו ידיו תושיה, אלא יוכל לבוא לידי שעמום וטרופ דעת, או לידי עורון, רח"ל. כי גידי המוח נחלשים הרבה מהתמדת עומק העיון, כמ"ש בס' מזור ותרופה ערך מוח, כמה ספורים מזה. לכן ברא הקב"ה את הלילה שהוא זמן המכריח את כל היקום להשביט מסחרו ועבודתו ולנוח על מטתו. וכמאמר נעים זמירות, יצא אדם לפעלו ולעבודתו עדי ערב. וסמיך ליה מה רבו מעשיך ה'. וכל זה כלל האמורא האלד"י, במלות קצרות לא איברי ליליא אלא לשינתא.